

De lofzang van Dordt

.....

ARTIKEL 1

Het gebeurde ergens in Amsterdam tijdens straatevangelisatie. Een Marokkaanse jongen haalt z'n fiets van het slot en wordt enthousiast begroet met: 'Hai, Jezus houdt van je.' Als de jongen hem stomverbaasd aanstaart, lacht de straatevangelist breed: 'O, ik zie dat je niet gelukkig bent. Nee, je bent niet gelukkig. Je hebt Jezus nodig ...' Ieder van ons zal ervan overtuigd zijn dat het zo niet moet. Toch zijn er velen, die denken dat ze alleen maar evangelisatie kunnen bedrijven op de toer van de algemene verzoening: Jezus houdt van je, Jezus is voor jou gestorven, Hij heeft voor al je zonden betaald. Je bent met God verzoend, en dat moet je nu geloven. Zo is het echter niet. De Bijbel zegt daar andere dingen over: Wie niet gelooft, is alrede geoordeeld (Joh. 3:18), wie de Zoon ongehoorzaam is, de toorn van God blijft op hem (Joh. 3:36). Wie dat verzwijgt, brengt een vals Evangelie.

De historische achtergrond van Dordt

Ik kan me voorstellen dat iemand van jullie zegt: wat moeten we nu met een belijdenisgeschrift van bijna vier eeuwen geleden? Waarom houden onze kerken daar zo aan vast? Wel, in het vervolg zal blijken dat je in de Dordtse Leerregels ‘het merg van de gereformeerde religie’ kunt vinden. Het gaat om de kernzaken van het geloof.

Het is net als met zo’n mooie antieke eikenhouten kast. Alles is van massief hout. Welk laatje je ook opentrekt, er komt altijd iets waardevols uit. Niet vergelijkbaar met al die moderne kastjes van spaanplaat met een laagje fineer eroverheen. Bij de volgende modegril of kleurverandering gaat het naar de vuilnisbelt. Onze klassiek-gereformeerde belijdenis heeft de eeuwen getrotseerd. Het is echt de moeite waard om ons erin te verdiepen.

Waarom heeft de synode van Dordrecht de Leerregels opgesteld? Nog geen eeuw na de reformatie kwam er een strijd in de gereformeerde kerk rondom de prediking van een zekere Arminius. Hij was professor in Leiden. Arminius had moeite met de belijdenis van de uitverkiezing. Hij kon maar moeilijk geloven dat er van de mens niets goeds te zeggen valt. Hij geloofde dat God die mensen had uitverkoren, van wie Hij wist dat ze later in Hem zouden gaan geloven. En volgens hem kon je ook weer van je geloof afvallen.

Arminius en de remonstranten die hem later volgden, legden veel nadruk op wat de mens met de genade moet doen. In de prediking krijg je wel een advies, maar je beslist uiteindelijk zelf.

Deze strijd in de kerk is nog steeds actueel. In veel kerken hoor je dat Christus voor iedereen gestorven is en dat het van ons afhangt of we Hem aannemen of niet. God heeft Zijn best gedaan en nu moet jij dat ook doen.

Vijf dwalingen moeten weerlegd worden

Je zult hierin wel het gedachtegoed van veel evangelische en charismatische geloofsgemeenschappen herkennen. Jij moet voor Jezus kiezen en dan blijkt dat God voor jou heeft gekozen. Je hoort niet over het vluchten tot Jezus met de last van je zonden. Je hoort niet dat de Heere God door het ontdekkend licht van Zijn Geest in ons hart plaatsmaakt voor het priesterlijke offer van Christus. Over onze menselijke onwil en onmacht wordt gewoon heengestapt.

En dat is levensgevaarlijk, want daarmee is de genade in het geding. De Bijbel leert ons dat we geestelijk dood zijn en dat alleen Gods genade ons kan redden. Er wordt door de remonstranten gezegd dat je zelf flink mee moet werken, want Gods verkiezende liefde berust niet in God Zelf, maar op de keus van de mens.

In het jaar 1610 vertolkten de aanhangers van Arminius hun visie in vijf punten, in een zogenoemde remonstrantie. Daar hebben ze de naam remonstranten aan te danken. De tegenstanders reageerden hier in 1611 op met hun contraremonstrantie. Dat heeft veel gevolgen gehad, tot in politiek Den Haag toe. De dood van Van Oldebarnevelt heeft hier zelfs mee te maken.

In de Vijf Artikelen tegen de remonstranten (zo worden de Dordtse Leerregels genoemd) ging het om vijf geschilpunten.

1. De goddelijke verkiezing en verwerping.
2. De verlossing van de mens door de dood van Christus.
3. Het geloof en de vernieuwing van de mens als een gave van God.
4. Of de mens tegen de genade van God weerstand kan bieden.
5. De volharding van de heiligen in het geloof.

Het is de synode van Dordrecht, die in 1618-1619 bijeenkwam, geweest die de dwaalleer van de remonstranten heeft weerlegd.

God zorgt voor Zijn kerk. Dat doet Hij nu, maar dat deed Hij ook in de zeventiende eeuw. Hij gaf dat prins Maurits voor de contraremonstranten koos. Een burgeroorlog dreigde. De prins greep in. Hij dankte de huursoldaten in de steden af, liet Van Oldenbarnevelt gevangennemen en in veel steden de wet verzetten: remonstrantse magistraten moesten plaatsmaken voor contraremonstrantse. Door deze omwenteling kon een nationale synode worden voorbereid. De remonstranten wilden immers geen synode, maar alleen een vrijblijvende conferentie. Volgens hen mochten er geen bindende uitspraken komen.

De nationale synode van Dordrecht

Men beseftte dat het meningsverschil niet alleen de Nederlandse kerk raakte, maar eigenlijk alle kerken van de reformatie. Daarom werden ook de buitenlandse kerken uitgenodigd en werd de Dordtse synode een internationale kerkvergadering. Deze synode werd in Dordrecht gehouden van 11 november 1618 tot 31 mei 1619. De synode kwam in 280 zittingen bijeen. Veel buitenlandse theologen waren aanwezig. Men sprak op deze ‘beroemde’ synode over vier heel belangrijke onderwerpen, die altijd actueel blijven voor de kerk en de kerkelijke vergaderingen: de catechisatie, de kerkorde, een nieuwe bijbelvertaling en de dwaalleer van de remonstranten.

Op die synode brandde met betrekking tot dit laatste punt de strijd in alle hevigheid los. De remonstranten probeerden de vergadering te dwarsbomen. Na veel geduld van de anderen werden zij weggestuurd. Toen kon de synode zich buigen over de inhoud van het conflict en werden de remonstranten veroordeeld. Die veroordeling loopt parallel met de vijf hoofdstukken van de remonstrantie. Eerst werd in het antwoord daarop de bijbelse leer uiteen-

gezet en daarna werden de dwalingen van de remonstranten verworpen. Dat zie je terug als je de Dordtse Leerregels leest. Die verwerping van de dwalingen staan als een apart aanhangsel na de positieve uiteenzetting van de gereformeerde leer in ieder hoofdstuk. Het belijdenisgeschrift sluit nauw aan bij de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Heidelbergse Catechismus. Alleen de punten die in het geding waren, zijn diepgaander uitgewerkt.

Het antwoord van de synode op de vijf punten die de volgelingen van Arminius (die inmiddels was overleden) in de remonstrantie hadden neergelegd, kreeg vorm in de opstelling van de vijf artikelen tegen de remonstranten. Deze 'Leerregels' werden door alle leden van de synode unaniem aanvaard en ondertekend, ook door de buitenlandse afgevaardigden.

In de Grote Kerk van Dordrecht werd dit antwoord plechtig afgekondigd en wie deze belijdenis niet wilde ondertekenen, werd geschorst. Tweehonderd predikanten werden om deze reden afgezet. Zo heeft de waarheid van Gods Woord mogen zegevieren. Een dergelijke algemene gereformeerde synode zoals in Dordt is sindsdien nooit meer gehouden.

De inzet van de Dordtse Leerregels

Het gaat in het eerste hoofdstuk van de Dordtse Leerregels over het geheim van Gods verkiezing. Niet theoretisch, maar als belijdenis en loflied. Geen loflied op een 'leerstuk', maar op de eeuwige verkiezende liefde van God. Op dezelfde manier als Paulus erover spreekt in Efeze 1:3-4: Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemel in Christus. Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde.

De Leerregels zijn bedoeld als een pastoraal geschrift tot troost van verslagen harten. Je moet niet tegen het woord 'verkiezing' aankijken alsof het gaat over iets dat afschrikwekkend is. Zo veel mensen vervormen de gereformeerde leer tot een karikatuur: God is niet eerlijk, Hij haalt de een eruit en de ander niet. Dat is niet eerlijk. Als ik niet uitverkoren ben, kom ik er toch niet. En als ik het wel ben, kan ik gerust voor mezelf leven, want dan zal de Heere me wel een keer bij mijn nekvel pakken.

Maar zo begin je aan de verkeerde kant van de lijn tussen God en ons. Je wilt hoogmoedig over de schouders van God meekijken in Zijn boek. Zo vind je echter geen vrede. Zo kom je tot de conclusie dat God een tiran is. Om deze reden raken helaas verschillende jongeren van de kerk.

De Dordtse Leerregels beginnen niet van bovenaf, maar van onderop. Zij nemen ons bij de hand om ons te brengen tot de liefdevolle God en Vader, Die Zijn Zoon gaf om verloren mensen te redden. De belijdenis van Dordt begint bij de eerste Adam en de zondeval (artikel 1). Alle mensen zijn in Adam verloren. Als je dat ziet wordt het juist een machtig wonder als er mensen behouden worden. Want de hele wereld is verdoemelijk voor God (Rom. 3:19). God zou geen onrecht doen als Hij de hele mensheid verloren zou laten gaan. We liggen allemaal al verloren en we zijn verloren vanwege 'de vloek en de eeuwige dood' als gevolg van de zondeval. En als God ons daar laat, doet Hij geen onrecht. De Leerregels beginnen heel pastoraal van onderop. Wij hebben geen enkel recht op verlossing. Daarom is genade ook echt genade!

Herken jij hier iets van? Zeg je weleens: Heere, ik ben door eigen schuld verloren en ik heb nergens recht op? Dan voel je jezelf niet een slachtoffer, maar een schuldenaar. Dan zal het een eeuwig wonder zijn als je gered wordt. Dan kun je je geluk niet op als je beseft dat God zo lief de wereld had dat Hij Zijn eigen Zoon

zond om het eeuwige leven te geven aan mensen, die de dood verdiend hebben (artikel 2).

Gespreksvragen

Lees in de Bijbel:

Romeinen 3:9-25 • Romeinen 5:12-21

- 1 Wat is de waarde van onze gereformeerde belijdenis in onze tijd?
- 2 Kun je uitleggen waarom de Dordtse Leerregels zijn opgesteld?
- 3 Waarom zou als titel van dit boekje gekozen zijn voor 'De lofzang van Dordt'?
- 4 Waarom zouden de Dordtse Leerregels eerst spreken over de zondeval en daarna over de verkiezing?
- 5 Kun je vanuit Romeinen 5 uitleggen wat het betekent dat we allen 'in Adam gezondigd hebben'?
- 6 Waarom zou Romeinen 5:18 spreken over 'alle' mensen en Romeinen 5:19 over 'velen'?
- 7 Hoe kunnen we verantwoordelijk gesteld worden voor wat Adam gedaan heeft?

God roept tot bekering en geloof

.....

ARTIKEL 2 EN 3

Als een dokter constateert dat we aan een ernstige ziekte lijden, haalt niemand het in zijn hoofd om te zeggen dat hij een sombere en nare man is. Als de Dordtse Leerregels zeggen dat we allemaal in Adam gezondigd hebben en daarom aan het oordeel van God onderworpen zijn, is dat geen hel- en verdoemenisprediking. Nergens in de Bijbel en de belijdenis staat dat God met het grootste gemak vanachter Zijn hemels bureau bepaalt dat miljarden mensen verloren moeten gaan. Integendeel. Als artikel 1 gesproken heeft over het feit dat de gehele wereld voor God verdorpt is, komen onze Dordtse vaders direct met de openbaring van Gods liefde in Christus.

God heeft Zijn liefde geopenbaard

Midden in onze afval en geestelijke dood wordt het levenwekkende Woord van God verkondigd: Christus kwam in deze wereld om te sterven aan het kruis en zo de straf te dragen en de schuld te verzoenen. En ieder die in Hem gelooft, zal niet verloren gaan, maar eeuwig leven (Joh. 3:16). Zo worden we genezen van die noodlots-gedachte en van de mening dat God een tiran zou zijn. Wie op Jezus mag zien door het geloof en Hem ontmoet in het Woord door de kracht van de Geest, zal belijden: hoe heb ik ooit aan Zijn liefde kunnen twijfelen door te denken dat God mij niet bedoelt in het Evangelie.

Christus is gekomen om het welbehagen van de Vader te openbaren. Hij kwam om te lijden en te sterven opdat jij en ik weer met God verzoend kunnen worden. Als de tweede Adam kwam Christus om de vergeving van zonden en het eeuwige leven te verwerven. Hij kwam om te zoeken en zalig te maken wat verloren is (Luk. 19:10). Hij kwam niet om te zoeken de mensen die voor Hem kozen of die God echt wilden dienen, maar ‘wat verloren is’.

Het is alles genade rijk en vrij, Evangelie, blijde boodschap. Het is erg als je moet zitten onder een prediking waarin de liefde van God niet tot openbaring komt. Maar het is net zo erg als in de verkondiging de liefde van God als iets vanzelfsprekends wordt genoemd, alsof er geen toepassing van het heil nodig zou zijn. Dan is het wonder verdwenen uit het Evangelie. Juist omdat wij allen van nature verloren liggen (artikel 1) is het zo’n groot wonder dat God Zijn liefde tot de wereld heeft bewezen in Christus (artikel 2).

God bewees die liefde met één doel: opdat een ieder van ons – die in Hem gelooft – niet verloren zal gaan, maar eeuwig zal leven. Niemand wordt gered door het geloof in de verkiezing, maar alleen door het geloof in de Heere Jezus Christus. En hoe komt die openbaring van Gods liefde nu tot ons? Laat Hij briefjes uit de hemel

regenen waarop staat dat je uitverkoren bent? Nee, Hij laat Zijn Woord verkondigen, waarin Hij ons vriendelijk nodigt en roept tot bekering en geloof.

De verkondiging van het Evangelie

Het is heel opmerkelijk dat het antwoord op de vraag hoe je tot het geloof komt direct verwijst naar de prediking. God verwerkelijk maakt Zijn verkiezing door middel van de verkondiging van het Evangelie. Dat wijst ons op de menselijke verantwoordelijkheid, zowel voor de dominee als voor jou als hoorder van het Woord. God zegt niet: Ik heb jou uitverkoren en nu roep Ik je tot het geloof in Christus, maar Hij zegt: geloof in de Heere Jezus Christus en als dat verwerkelijk wordt in je leven blijkt daaruit dat je uitverkoren bent.

Er staat duidelijk dat het God is, Die tot het geloof brengt. Dat wijst op honderd procent genade van God. Je hoeft niet eerst iets te hebben of te zijn, want God wil verloren zondaars tot het geloof brengen. Het Woord is levenwekkend. Het geloof is uit het gehoor van Gods Woord (Rom. 10:17). Als een lichtstraal van Gods liefde je hart verbreekt, gaan je blinde ogen open en ga je vragen naar God. Je komt Hem onder ogen en kunt er niet meer onderuit. Hoe hopeeloos en vijandig of onverschillig je ook bent, God kan je bereiken. Kijk maar naar Paulus, die de gemeente vervolgde, let op de Samaritaanse hoer of de keurig nette farizeeër Nicodemus. God doet het, door de prediking van Zijn Woord.

‘Opdat de mensen tot het geloof worden gebracht zendt God goedertieren verkondigers van deze zeer blijde boodschap’ (artikel 3). God rekruteert mensen, boodschappers van Zijn Evangelie. Hij roept ze en schenkt bewogenheid met mensen die nog verloren zijn. Als je de Heere vreest, moet je eens nadenken over de vele gemeenten zonder herder en leraar. Misschien wil de Heere jou